

N:o 28.

Ank. till Riksd. kansli den 23 febr. 1909, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett till förra öfverstebostället Orreholmen i Skaraborgs län hörande hemman Blackorna n:r 1.

(I. A.)

I en till Riksdagen den 5 februari innevarande år aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad proposition (n:o 31) har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, dels att ett till förra öfverstebostället Orreholmen med underlydande i Skärstorps socken af Skaraborgs län hörande hemman, $\frac{1}{4}$ mantal Blackorna, må under de i kungl. brefvet den 29 maj 1874 stadgade villkor å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas, med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1910; dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljning inflyta, må, på samma sätt som köpskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen i ärendet anført följande:

»Vid den 3 september 1907 å förra öfverstebostället 3 mantal Orreholmen n:r 1, 2 och 3 med $\frac{1}{4}$ mantal Blackorna n:r 1 i Skärstorps socken och Vartofta härad af Skaraborgs län hållen uppskattning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1910 af nämnda egendom, som lämnar 6,800 kronor i årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning af delar utaf egendomen.

Med anledning häraf har domänstyrelsen underställt ärendet Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och därvid öfverlämnat instrumentet öfver berörda uppskattningsförrättning, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes skrifvelse i ärendet och öfriga till detsamma hörande handlingar, däribland två af förste landtmätaren A. H. Öhrwall år 1907 upprättade kartor med beskrifningar, den ena öfver Orreholmen och den andra öfver Blackorna.

Af handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som ligger 1,3 mil från Falköping och 0,2 mil från Kelfvene järnvägsstation, innehåller en areal af, Orreholmen 499 hektar 45 ar, däraf åker under gårdens bruk 354 hektar 17,6 ar, och Blackorna 31 hektar 61,6 ar, däraf 29,2 ar tomt och trädgård, 24 hektar 18,5 ar åker, 12,6 ar äng, 6 hektar 2,9 ar betesmark och 98,4 ar impedimenter, hvarförutom egendomen har andel i häradsallmanningen Hökensås. Taxeringsvärdena äro på hufvudgården 145,700 kronor och på hemmanet Blackorna 9,000 kronor. Å sistberörda fastighet finnas manhus med bod och ladugård.

Uppskattningsmännen hafva föreslagit, att hemmanet Blackorna, såsom beläget på 0,4 mils afstånd från gården och utan betydelse för dennas skötsel, måtte försälas, samt under uttalande, att förhållanden ej förekomme, som påkallade nämnda hemmans bibehållande åt kronan eller dess styckning, åsatt detsamma ett saluvärde af 11,000 kronor, hvarjämte dess arrendevärde beräknats till 520 kronor.

Därjämte hafva uppskattningsmännen ansett det lända egendomen till fördel, om hufvudgårdens åkerareal, som vore väl stor för att handhafvas under ett bruk, minskades, hvilket lämpligen kunde ske genom försäljning af den norr om allmänna landsvägen från Leaby till Dimbo belägna arealen, motsvarande ägofigurerna å kartan n:r 704—757, hvarigenom fördelaktig gräns erhöles. Detta område borde i sådant fall styckas i två delar, å kartan angifna inom blå streck och utmärkta med litt. a och b, under benämning Västra och Östra Falan, omfattande den förra 21 hektar 53,1 ar, däraf 19 hektar 49,4 ar åker, 87,4 ar äng och 1 hektar 16,3 ar impediment, samt den andra 26 hektar 97,2 ar, däraf 16 hektar 54,1 ar åker, 9 hektar 61 ar äng och 82,1 ar impediment. Emellertid hafva uppskattningsmännen, med afseende därå att å områdena i fråga byggnader saknades, ansett det vara föga troligt, att områdena skulle finna köpare till antagligt pris, som uppskattningsmännen ansett ej böra understiga 7,800 kronor för Västra Falan och 7,200 kronor för Östra Falan.

Uppskattningsmännen hafva åsatt hemmanet Orreholmen ett arrendevärde af 8,000 kronor, hvilket i händelse af Västra och Östra Falans försäljning ansetts böra minskas till 7,300 kronor.

I sin förberörda skrifvelse har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnat försäljningen af hemmanet Blackorna.

För egen del har domänstyrelsen i afseende å Västra och Östra Falan framhållit, att dessa områden, obebyggda som de vore och ej belägna i närheten af någon industriell verksamhet eller samhälle, där arbetsförtjänst funnes, skulle, om de nu utbjödes till försäljning, med all sannolikhet öfvergå i grannes ägo och sammanläggas med dess jord och sålunda syftemålet med afsöndringen eller att åstadkomma ett nytt eget hem ej vinnas. Då därtill komme, att under nu rådande konjunkturer utsikt ej syntes finnas att erhålla föreslagna minimipris för områdena, kunde domänstyrelsen ej tillstyrka, att utbudande af desamma nu gjordes. Däremot hade domänstyrelsen sig ej bekant någon anledning att för statsverkets räkning behålla hemmanet Blackorna, hvarför styrelsen hemställde om försäljning af detsamma.

Äfven jag delar de tvifvel, som yppats om lämpligheten att söka nu från hufvudgården försälja förenämnda områden. Däremot biträder jag förslaget om försäljning af hemmanet Blackorna.»

Då utskottet icke haft något att erinra mot förevarande framställning, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

Stockholm den 23 februari 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
